

УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загального землеробства

Логотип
кафедри

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Бджільництво
Викладач	Галина ІЛЯШЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри загального землеробства
Контактний тел.	+38(050) 673-57-68
E-mail:	kirovogradgalina@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 62 годин. Формат: очний (offline / facetoiface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій GoogleMeet, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Метаі завдання дисципліни

Мета дисципліни – формування творчих здібностей і системи знань щодо підвищення продуктивності і рентабельності галузі бджільництва

Завдання вивчення дисципліни:

– розвиток у здобувачів вищої освіти знань з біології бджолої сім'ї, її життєвого циклу протягом року, основних правил годівлі, утримання та розведення бджіл, кормової бази, запилення ентомофільних

сільськогосподарських культур, технології одержання продукції, хвороб і шкідників бджіл та організації бджільництва.

- засвоєння цих знань дозволить спеціалісту сприяти науково-обґрунтованій організації ефективного виробництва високоякісної продукції як бджільництва, так і рослинництва у господарствах різних форм власності.

2. Результатив навчання

В результаті вивчення дисципліни студенти набувають такі **компетентності**:

- здібність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- знання та розуміння предметної області професійної діяльності;
- здатність застосовувати теоретичні та практичні знання у фаховій діяльності;
- уміння застосовувати знання та розуміння анатомо-фізіологічних процесів організму бджіл, правил і теорій пов'язаних з розведенням та їх утриманням для вирішення виробничих технологічних задач.

вміти:

- організовувати та обладнувати пасіку;
- керувати життєдіяльністю бджолиних сімей, оцінювати їх стан;
- забезпечувати раціональне утримання, використання бджіл та кормової бази;
- складати кормовий баланс пасіки і графік використання бджіл на медозборі та запиленні сільськогосподарських культур;
- впроваджувати прогресивні технології виробництва продукції бджільництва та охороняти бджіл як важливий ланцюг екології.

набуті соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Анатомія та фізіологія бджіл, організація пасіки

Тема 1. Народного господарське значення галузі бджільництва. Біологія

медоносної бджоли. Склад сім'ї та зовнішня будова медоносної бджоли.

Тема 2. Внутрішня будова та фізіологічні особливості медоносної бджоли.

Тема 3. Будова й використання гнізда бджіл та життєдіяльність бджолиної сім'ї протягом року.

Тема 4. Розмноження і розвиток бджіл.

Тема 5. Класифікація вуликів і рамок та утримання бджіл у різних типах вуликів. Пасічний інвентар та обладнання, пасічні будівлі і пересувні установки.

Тема 6. Огляд бджолиних сімей після зимівлі і весняні роботи на пасіці.

Тема 7. Підготовка бджолиних сімей до медозборів і технологія виробництва продуктів бджільництва.

Змістовий модуль 2. Утримання та розмноження бджіл. Кормова база бджільництва

Тема 8. Підготовка бджіл до зимівлі та її проведення.

Тема 9. Породи і методи розведення бджіл та особливості селекційно-племінної роботи на пасіках.

Тема 10. Розмноження бджолиних сімей. Способи виведення і заміни маток.

Тема 11. Кормова база бджільництва і шляхи її поліпшення.

Тема 12. Нектаропродуктивність рослин і оцінка медозбірних умов за даними нектару.

Тема 13. Запилення сільськогосподарських культур і поліпшення кормової бази бджільництва.

Тема 14. Хвороби та шкідники бджіл

5. Система оцінювання та вимоги

Видиконтролю: поточний, підсумковий.

Методиконтролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Білик Е. В. Великий сучасний довідник бджоляра: 15000 корисних порад досвідчених пасічників для початківців та професіоналів. – Донецьк:

ТОВ ВКФ “БАО”, 2005. – 528 с.

2. Довідник пасічника /В. П. Поліщук, В. А. Гайдар, М.І . Чегрик та ін.; За ред. В. П. Поліщука. – 2-е вид. перероб. І доп. – К.: Урожай, 1990. – 224 с.

3. Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва: Курс лекцій. Миколаїв: МДАУ, 2009. – 245 с.

4. Мирось В. В., Ковтун С. Б. Практикум з бджільництва. Харк. нац. аграр. університет ім. В. В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2014. – 192 с.

5. Мегедь О. Г., Поліщук В. П. Бджільництво. – К.: Вища школа Головне ви-
во, 1987 – 325 с.

6. Поліщук В. П., Гайдар В. А. Пасіка: – К., 2008. – 284с.

7. Бджільництво / Черкасова А. І., Блонська, В. М. Губа П.О. та ін.; За ред. А.І. Черкасової. – К.: Урожай, 1989. – 304 с.

8. Мирось В. В. Ковтун С.Б. Практикум з бджільництва. Харків 2014 р.
192 с.

9. Приймак Г. М. Бджільництво: запитання та відповіді. – К.: УААН, –
2003. – 600 с.

10. Поліщук В. П. Бджільництво. Львів : Редакція журналу “Український
пасічник”, 2001. 296 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загального землеробства,
Протокол №_9_ від «04» квітня2022 р.